

Till
Fullmäktige i Region Halland

Revisorernas bedömning av delårsrapport 2018-08-31

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2018-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om i "Mål och budget 2018". Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Granskningsresultatet framgår av bifogad revisionsrapport.

Prognosen för helåret pekar mot ett resultat på -127 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse med 144 mnkr. Jämfört med 2017 års utfall innebär prognosen en resultatförsämring med 140 mnkr.

Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet inte kommer att uppfyllas för år 2018. Avstämning mot balanskravet visar en prognos för helåret på -150 mnkr.

Vi har sedan 2015 särskilt följt det regionövergripande åtgärdsarbetet som genomförs för att uppnå en hållbar ekonomi i balans. "Framtidsarbetet", som startade 2015, har som målsättning att uppnå en besparingseffekt på sammanlagt 400 mnkr under perioden 2015-2018. Fram till och med år 2017 beräknas de totala ekonomiska effekterna till 137 mnkr (86 mnkr avser 2016 och 51 mnkr avser 2017). Delårsrapporten saknar redogörelse om ekonomisk effekt som beräknas för år 2018.

Vi delar Regionstyrelsens bedömning att Region Halland inte uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning. Åtgärder för att minska den höga nettokostnadsutvecklingen har, enligt vår bedömning, inte varit tillräckliga

Det är ytterst angeläget att tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna beslutas och genomförs. Detta för att de finansiella målen för god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås.

Regionfullmäktige har i Mål och budget 2018 fastställt ett finansiellt mål.
Bedömningen är att målet inte kommer att uppnås.

Regionfullmäktige har fastställt 13 mål för verksamheten. I delårsrapporten görs bedömningen för helåret att 5 mål kommer att uppnås och 8 mål delvis uppnås.

Revisorerna bedömer att;

- delårsrapporten, i allt väsentligt, är upprättad enligt lagens krav och god redovisningssed i övrigt.
- balanskravet inte kommer att uppfyllas 2018.
- resultatet i delårsrapporten inte är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige beslutat om.
- utifrån delårsrapportens återrapportering är inte verksamhetens prognostiserade utfall förenligt med fullmäktiges fastställda mål i Mål och budget 2018. Sammanfattningsvis är det prognostiserade resultatet för helåret att 5 av 13 mål för verksamheten (38 %) är förenligt med fullmäktiges mål.

2018-10-12

Jan-Erik Martinsen

Lena Olofsdotter

Peter Wesley

Gösta Gustafsson

Eva Hudin

Bilaga: Rapport Granskning av delårsrapport 2018

Revisionsrapport

Granskning av delårsrapport 2018

Region Halland

*Rebecca Lindström
Certifierad kommunal
revisor
Zsuzsanna Kurko
Revisionskonsult
Kerstin Sikander
Certifierad kommunal
revisor*

Oktober 2018

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.3.	Revisionskriterier	3
2.4.	Avgränsning och metod.....	3
3.	Iakttagelser och bedömningar	5
3.1.	Lagens krav och god redovisningssed	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Bedömning.....	7
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	8
3.2.1.	Iakttagelser	8
3.2.2.	Bedömning.....	9

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat regionens delårsrapport för perioden 2018-01-01 – 2018-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som regionfullmäktige fastställt.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

Resultatet för perioden är -23 mnkr, vilket är 131 mnkr sämre än periodiserad budget. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat på -127 mnkr, vilket innebär en resultatförsämring med 140 mnkr jämfört med föregående år. Jämfört med budget innebär prognosen en negativ avvikelse på 143 mnkr.

Balanskravsresultatet prognostiseras till -150 mnkr, bedömningen i delårsrapporten är att balanskravsresultat inte kommer att uppnås.

- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet inte är förenligt med det finansiella mål som fullmäktige fastställt i *Mål och budget 2018*.

Vi bedömer, utifrån delårsrapportens återrapportering, att verksamhetens prognostiserade utfall delvis är förenligt med fullmäktiges fastställda mål i *Mål och budget 2018*. Sammanfattningsvis är resultatet för 5 (38 %) av målen för verksamheten förenligt med fullmäktiges mål medan 13 (62 %) av målen har ett resultat som till viss del är förenligt med fullmäktiges mål.

Regionstyrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen när det gäller det finansiella målet och verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning. Den samlade bedömningen är att regionen inte uppfyller kraven på en god ekonomisk hushållning. Av denna framgår att det är regionens finansiella resultat som inte är tillräckligt starkt. Hur regionstyrelsen ser på verksamhetsmålen framgår inte med tydlighet. Vidare är det angeläget att åtgärder vidtas för de mål som inte bedöms uppfyllas.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Kommuner och landsting är skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början och i revisorernas uppgift ingår att granska delårsrapporten.

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret och den ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.

Regionen skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisionsobjekt är regionstyrelsen som är ansvarig för delårsrapportens upprättande.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning vilken skall biläggas delårsrapporten i samband med fullmäktiges behandling av densamma.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

2.3. Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL), kap 9:9 a
- Lag om kommunal redovisning (KRL), kap 9
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22, Delårsrapport
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning
- Fullmäktiges anvisningar avseende delårsrapport

2.4. Avgränsning och metod

Granskningen av delårsrapporten avgränsas till följande:

- översiktlig granskning av det siffermässiga bokslutet per 2018-08-31,
- förvaltningsberättelsens innehåll,

- hur regionen redovisar hur väl det prognostiserade resultatet är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning (både finansiella och verksamhetsmässiga mål).

Granskningen utgår från Vägledning 4, Granskning av delårsrapport, utgiven av Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen sker genom analytisk granskning och intervjuer med nyckelpersoner som är ansvariga för delårsrapportens upprättande.

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen till den information som ingår i delårsrapporten. Detta utesluter inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt ISA och god revisions- sed i övrigt har.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till delårsrapport som presenterades 2018-10-03. Regionstyrelsen fastställer delårsrapporten 2018-10-10.

Rapporten är faktagranskad av ekonomichef, redovisningschef, utvecklare och ekonom på Regionkontoret.

3. Iakttagelser och bedömningar

3.1. Lagens krav och god redovisningssed

3.1.1. Iakttagelser

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti 2018, vilket är i överensstämmelse med KRL (Lagen om kommunal redovisning) där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader. Resultatet för perioden uppgår till -23 mnkr.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Någon sammanställd redovisning har inte upprättats i delårsrapporten, däremot redovisas de helägda bolagens prognoser för helåret.

Översiktlig förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgift om *händelser av väsentlig betydelse som inträffat under eller efter delårsperiodens slut, men innan delårsrapporten upprättas. Upplysningar om regionens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet* beskrivs.

En samlad, övergripande redovisning av regionens investeringsverksamhet framgår av förvaltningsberättelsen.

En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten görs. Det prognostiserade helårsresultatet uppgår till -127 mnkr vilket är 143 mnkr sämre än budgeterat.

En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen lämnas. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet inte kommer att uppfyllas. Avstämning mot balanskravet visar en prognos för helåret på -150 mnkr, hur resultatet ska återställas kommer att behandlas i samband med arbetet med budget år 2020.

Upplysningar om hur koncernen definierats/avgränsats och vilka juridiska personer den består av framgår.

Finansiella rapporter

Delårsrapporten innehåller resultat- och balansräkning samt noter. Räkenskaperna omfattar periodens utfall samt jämförelsetal i enlighet med gällande rekommendation.

Regionens resultat uppgår till -23 mnkr, vilket är 131 mnkr sämre än periodiserad budget och 119 mnkr sämre jämfört med motsvarande period föregående år.

Följande iakttagelser har gjorts:

- Verksamhetens nettokostnader har under året ökat med 6,7 % och ska jämföras med ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag som ökat med 4,7 %. Prognosen för nettokostnadsökningen är 5,2 % och skatteintäkter och generella statsbidrag 4,2 %.

- Skatteintäkterna prognostiseras bli 36 mnkr lägre än budget. Generella statsbidrag och utjämning beräknas bli 101 mnkr högre än budgeterat. Detta beror till största delen på högre statsbidrag avseende läkemedelsförmånen 55 mnkr och överskott inom intäkts- och kostnadsutjämningen 37 mnkr.
- Jämfört med 2017 års resultat innebär prognosen en resultatförsämring med 140 mnkr som till största delen beror på ökad pensionsskuld och högre räntor avseende pensionsskulden. Regionen har under året sålt en fastighet som genererat en reavinst på 23 mnkr, vilken har förbättrat regionens resultat och prognos.
- Avvikelsen mot budget prognostiseras till -143 mnkr för helåret. Regiondirektören har fått i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att verkställa en kostnadsminskning om 138 mnkr, varav 5 mnkr är verkställt. En förändring i hantering av riktade statsbidrag har förbättrat den prognostiserade budgetavvikelsen med 66 mnkr.
- Regionens övergripande ”framtidsarbete” som beslutades i Regionstyrelsen under år 2014 fokuserar på att skapa förutsättningar för att regionens och driftnämndernas budgetramar ska hållas. Framtidsarbetets målsättning är att uppnå en besparingseffekt på sammanlagt 400 mnkr under perioden 2015-2018. I årsbokslutet 2017 angavs att Framtidsarbetet inte existerar längre som eget projekt utan att de aktiviteter som ingick i Framtidsarbetet och fortfarande är aktuella har tagits upp i arbetet med Hälso- och sjukvårdsstrategin. Fram till och med år 2017 beräknas de totala ekonomiska effekterna till 137 mnkr (86 mnkr avser 2016 och 51 mnkr avser 2017). I delårsrapporten redovisas inte vilken ekonomisk effekt som beräknas för år 2018.
- **Regionstyrelsen/Hälso- och sjukvård** prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 80 mnkr, vilket till största delen beror på riktade statsbidrag. **Driftnämnd Hallands sjukhus** prognostiserar en budgetavvikelse på -215 mnkr och beror i huvudsak på kostnader för inhyrd personal (-83 mnkr), regionvården (-50 mnkr), ökning av laboratorie- och röntgenkostnader (-20 mnkr). **Driftnämnd Psykiatri** prognostiserar en budgetavvikelse på -31 mnkr. Vilket förklaras främst av kostnader för inhyrd personal samt lägre intäkter inom Vårdval specialistvård. **Driftnämnd Regionsservice** lämnar en helårsprognos på -18 mnkr mot budget. Avvikelsen beror till största delen på en negativ avvikelse för vårdnära service.

I nedanstående tabell redovisas utfallet efter de första åtta månaderna 2017 och 2018, prognos för helårsutfall, budget 2018 samt prognosavvikelse gentemot budget:

Resultaträkning mnkr	Utfall delår 2018	Utfall delår 2017	Prognos 2018	Budget 2018	Prognos avvikelse
Verksamhetens intäkter	1 148	932	1 590	1 210	380
Verksamhetens kostnader	-7 277	-6 681	-10 858	-10 249	-609
Avskrivningar	-207	-191	-325	-342	17
Verksamhetens nettokostnader	-6 336	-5 940	-9 593	-9 381	-212
Skatteintäkter	5 160	4 991	7 752	7 788	-36
Generella statsbidrag och utjämning	1 177	1 060	1 762	1 661	101
Finansiella intäkter	32	30	35	30	5
Finansiella kostnader	-56	-44	-83	-82	-1
Resultat	-23	96	-127	16	-143

Vid granskningen av periodens resultat- och balansräkning för regionen har följande noterats:

- Region Halland har antagit en Regional Bredbandsstrategi för Halland 2015-2020 vilken har tagits fram i samverkan med de halländska kommunerna. Där framgår att Region Halland planerar att investera i utbygganden av bredband medan kommunerna förväntas bidra (medfinansier) till investeringens kapitalkostnader. I bokslutet 2016 och 2017 har uppbokningar gjorts avseende kapitalkostnader på 31,4 mnkr. Hanteringen innebär att kortfristiga skulder är för högt redovisade.
- Regionen avviker gällande god redovisningssed avseende periodisering av statsbidraget för tillfälligt stöd för att hantera den rådande flyktingsituationen 2015. Periodiseringen innebär att kortfristiga skulder är för högt redovisade med 6,9 mnkr.
- Vi har i samband med vår granskning av kortfristiga skulder identifierat uppbokningarna som avser interna projektmedel/anslag som ska hanteras via budget och inte i balansräkningen.

Vissa andra upplysningar

Redovisningsprinciper för delårsrapporten anges som ett eget avsnitt i delårsrapporten. Det framgår att principerna är densamma som vid föregående års årsbokslut.

3.1.2. Bedömning

Vi har granskat ett urval poster bl.a. periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterat att väsentliga poster periodiserats rätt.

I vår översiktliga granskning har det, med reservation för det som beskrivs ovan, inte framkommit några omständigheter som tyder på att regionens delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet inte kommer att uppfyllas för år 2018.

3.2. God ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige har fastställt *Mål och budget 2018* innehållande politiska utvecklingsområden 2018 för att nå målen. Grunden för Region Hallands uppdrag är den Regionala utvecklingsstrategin (RUS) och visionen om Halland bästa livsplatsen. Arbetet för att uppnå visionen konkretiseras genom Tillväxtstrategin för Halland 2014-2020 och Hälsö- och sjukvårdsstrategin för Halland 2017-2025.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot regionens finansiella mål som fastställts i *Mål och budget 2018*:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2018	Indikator och målvärde	Prognos utfall 2018	Prognostiserad måluppfyllelse
Budgetram ska hållas			Bedöms ej uppfyllas
	Nettokostnadsandel (max 99,8%)	101,3 %	
	Driftsnämndernas resultat jämfört med budget (>0)	Resultatet prognostiseras till -127 mnkr, vilket är 143 mnkr sämre än årsbudget.	

Av redovisningen framgår att det finansiella målen inte bedöms uppnås för helåret 2018.

Mål för verksamheten

Regionfullmäktige beslutade i november 2016 om en "Hälsö- och sjukvårdsstrategi" för Halland 2017-2025, med övergripande målet *En hälsö- och sjukvård för bättre hälsa*. Till målet kopplas fem delmål med indikatorer för uppföljning. Vidare finns "Tillväxtstrategin för Halland 2014-2020".

I delårsrapporten görs en avstämning mot regionens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2018:

Verksamhetsmål	Prognostiserad måluppfyllelse 2018
Regional utveckling Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region 2020 än 2014	
• Hög attraktivitet	Uppfylls delvis
• Stark konkurrenskraft	Uppfylls delvis
• Fler i arbete	Uppfylls
Hälsö- och sjukvård En hälsö- och sjukvård för bättre hälsa	
1. Hälsö- och sjukvården i Halland arbetar hälsofrämjande och levererar en individuell hälsö- och sjukvård av hög kvalitet för en god och jämlik hälsa.	Uppfylls delvis
2. Hälsö- och sjukvården i Halland är trygg, sammanhållen och utformas tillsammans med patient och närstående.	Uppfylls delvis
3. Hälsö- och sjukvården i Halland arbetar med ständig förbättring för bättre hälsa hos invånarna.	Uppfylls

4. Hälso- och sjukvården i Halland möjliggör att invånarna själva tar ansvar utifrån egen förmåga.	Uppfylls delvis
5. Hälso- och sjukvården i Halland har en tydlig prioritering av hur kompetens och resurser används.	Uppfylls delvis
Kompetensförsörjning Kompetenta och engagerade medarbetare som utvecklar verksamheten	
<ul style="list-style-type: none"> • Rätt kompetens på rätt plats i rätt tid 	Uppfylls delvis
<ul style="list-style-type: none"> • Möjlighet att attrahera och rekrytera den kompetens som behövs 	Uppfylls
<ul style="list-style-type: none"> • Goda karriär- och utvecklingsmöjligheter i en innovativ miljö 	Uppfylls
<ul style="list-style-type: none"> • Ett sunt och hållbart arbetsliv 	Uppfylls delvis
<ul style="list-style-type: none"> • Ett gott ledar- och medarbetarskap med utgångspunkt i Region Hallands värdegrund 	Uppfylls

Av delårsrapporten framgår att 5 av 13 verksamhetsmål bedöms kunna uppfyllas år 2018 och 8 prognostiseras att delvis kunna uppfyllas.

Kommentarer har lämnats i delårsrapporten om resultatet för respektive mål.

3.2.2. *Bedömning*

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet inte är förenligt med det finansiella mål som fullmäktige fastställt i *Mål och budget 2018*.

Vi bedömer, utifrån delårsrapportens återrapportering, att verksamhetens prognostiserade utfall delvis är förenligt med fullmäktiges fastställda mål i *Mål och budget 2018*. Sammanfattningsvis är resultatet för 5 (38 %) av målen för verksamheten förenligt med fullmäktiges mål medan 13 (62 %) av målen har ett resultat som till viss del är förenligt med fullmäktiges mål.

För de flesta av målen bedömer vi att den redovisning som lämnats är realistisk och analysen baseras på redovisad statistik, jämförelsetal eller motsvarande.

Bedömningen av det tredje delmålet inom Hälso- och sjukvård kan underbyggas på ett bättre sätt då det inte framgår hur en medarbetarenkät kan ligga till grund för en bättre hälsa hos invånarna. Bedömning av det femte delmålet inom Hälso- och sjukvård bedöms som delvis uppfyllt och baseras på kriteriet att en förbättring i budgetavvikelse prognostiseras jämfört med föregående år (+76 mnkr). Detta trots att det finns en prognostiserad ekonomisk obalans i hälso- och sjukvården på -164 mnkr för helåret 2018.

Regionstyrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen när det gäller det finansiella målet och verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning. Den samlade bedömningen är att regionen inte uppfyller kraven på en god ekonomisk hushållning. Av denna framgår att det är regionens finansiella resultat som inte är tillräckligt starkt. Hur regionstyrelsen ser på verksamhetsmålen framgår inte med tydlighet. Vidare är det angeläget att åtgärder vidtas för de mål som inte bedöms uppfyllas.

2018-10-12

Kerstin Sikander
Uppdragsledare

Rebecca Lindström
Projektledare